

**Međunarodna Konvencija
o ukidanju svih oblika
rasne diskriminacije**

Distr.
GENERAL

CERD/C/HRV/CO/8
5. ožujka 2009.

Izvornik: engleski

ODBOR ZA UKIDANJE
RASNE DISKRIMINACIJE
Sedamdeset četvrta sjednica
16. veljače – 6. ožujka 2009.

**RAZMATRANJE IZVJEŠĆA KOJA SU DRŽAVE POTPISNICE PODNIJELE U
SKLADU S ČLANKOM 9. KONVENCIJE**

Zaključna razmatranja Odbora za ukidanje rasne diskriminacije

HRVATSKA

Neredigirana verzija

1. Na 1920. i 1921. sjednici (CERD/C/SR.1920 i CERD/C/SR.1921) od 26. i 27. veljače 2009. godine Odbor je sagledao šesto, sedmo i osmo periodično izvješće Hrvatske (CERD/C/HRV/8), predano u jednom dokumentu. Na 1929. sjednici (CERD/C/SR.1929) od 5. ožujka 2008. Odbor je usvojio sljedeća završna opažanja.

A. UVOD

2. Odbor pozdravlja šesto, sedmo i osmo periodično izvješće države potpisnice. Odbor također pozdravlja iskren i konstruktivan dijalog s visokom delegacijom te opsežne pisane i usmene odgovore na popis pitanja članova Odbora.

B. POZITIVNI ASPEKTI

3. Odbor pozdravlja usvajanje novih zakona čiji je cilj primjena različitih odredaba Konvencije, posebice usvajanje Zakona o suzbijanju diskriminacije (2009.), Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina (2002.) te Zakona o ostvarivanju prava na pravnu pomoć (2008.).

4. Odbor pozdravlja i osnivanje niza institucija u cilju promicanja ljudskih prava, a posebice prava manjinskih skupina, kao što su Vijeća nacionalnih manjina i Ured za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske. Odbor posebice pozdravlja uspostavu Ureda pravobranitelja kao institucije za borbu za ljudska prava države potpisnice te proširenje njegova djelokruga rada kako bi postao glavno tijelo za suzbijanje diskriminacije. Odbor također prima na znanje podatak o nedostatku financijskih sredstava.

5. Odbor još jedanput pozdravlja aktivnu suradnju države potpisnice s Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju.

6. Odbor pozdravlja uvođenje programa izobrazbe i tečajeva na području ljudskih prava za državne službenike, policijske službenike te službenike pravosudnih tijela, čiji je cilj, *inter alia*, podizanje svijesti o zabrani rasne diskriminacije.

7. Odbor pozdravlja podatak da je Konvencija inkorporirana u nacionalno zakonodavstvo države potpisnice te da su međunarodni zakoni po pravnoj snazi iznad nacionalnih zakona države potpisnice.

8. Odbor sa zadovoljstvom uočava da je država potpisnica potpisala većinu temeljnih konvencija Ujedinjenih naroda na području zaštite ljudskih prava kao i Protokol br. 12 uz Europsku konvenciju o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, a vezano za zabranu diskriminacije koja se postavlja kao opći standard na području zaštite ljudskih prava.

9. Odbor sa zadovoljstvom uočava da se država potpisnica konzultirala sa predstavnicima civilnog društva koji djeluju na području zaštite ljudskih prava vezano za pripremu periodičnog izvješća.

C. PRIMJEDBE I PREPORUKE

10. Odbor pozdravlja činjenicu da je država potpisnica prikupila podatke o etničkom sastavu stanovništva, međutim izražava žaljenje zbog činjenice da nedostaje podatak o tome na koji su način prikupljeni ti podaci te o kriterijima na kojima se temelje, posebice o tome jesu li isti u skladu s Općom preporukom Odbora br. 8 (1990.) o samoizjašnjavanju u smislu pripadnosti određenoj rasnoj ili etničkoj skupini.

Država potpisnica bi u svom sljedećem periodičnom izvješću trebala dati podatak o metodama koje koristi za prikupljanje podataka, uključujući i podatak o tome odražavaju li te metode načelo samoizjašnjavanja i na koji način.

11. Odbor uočava podatke o postupcima koji se koriste za nadzor nad radom lokalnih vlasti u odnosu na primjenu zakona i drugih mjera čiji je cilj borba protiv rasne diskriminacije. Međutim, uočava i podatak o tome da neke lokalne vlasti nevoljko primjenjuju zakone i politike Vlade čiji je cilj suzbijanje diskriminacije, posebice u odnosu na povratnike. (čl. 2.)

Preporuka je Odbora da Država poduzme konkretne mjere kako bi osigurala punu primjenu zakona i politika čiji je cilj suzbijanje diskriminacije, posebice na lokalnoj razini, u cilju ukidanja svih pojava *de facto* diskriminacije. Država potpisnica trebala bi izvijestiti Odbor o koracima koje je u ovom smislu poduzela.

12. Pozdravljajući činjenicu da je država potpisnica usvojila definiciju i zabranu zločina iz mržnje u kaznenom zakonu te podatak delegacije o tome da se trenutačno radi na nacrtu novog kaznenog zakona, Odbor još jedanput izražava zabrinutost zbog činjenice da se mnogi slučajevi nasilja nad pripadnicima manjinskih skupina ne gone kazneno te da su počinitelji nekažnjeni. Odbor također izražava zabrinutost zbog činjenice da ne postoji zakon koji zabranjuje rasističke organizacije, kako predviđa članak 4. stavak b. Konvencije. Odbor također primjećuje da je podneseno samo nekoliko prijava koje su na kraju dovele do osude u smislu članka 174. Kaznenog zakona koji je trenutačno na snazi. (čl. 4. i 6.)

Odbor potiče državu potpisnicu da pojača mjere u cilju sprečavanja i kaznenog progona svih slučajeva zločina iz mržnje i drugih oblika nasilja koji su povezani s etnicitetom, posebice kako bi se žrtvama pružio učinkovit i pravedan pravni lijek. Podsjeća na Opću preporuku br. 15 (1993.) vezanu za članak 4., prema kojoj su sve odredbe ovog članka obvezne. Preporuka je Odbora da država potpisnica osigura da je novi kazneni zakon sveobuhvatan te potpuno u skladu s odredbama članka 4. Konvencije, u smislu da organizacije čiji je cilj promicanje i poticanje rasne diskriminacije proglasi nezakonitima te da ih zabrani. Država potpisnica trebala bi pojačati nastojanja da obučiti lokalne državne službenike i policijske službenike na području suzbijanja diskriminacije. Odbor želi skrenuti pozornost države potpisnice na Opću preporuku Odbora br. 31 (2005.) o sprečavanju rasne diskriminacije u vođenju i funkcioniranju kazneno-pravnog sustava.

13. Usprkos činjenici da je usvojen zakon o ostvarivanju prava na pravnu pomoć, Odbor sa zabrinutošću uočava navode o teškoćama pri ostvarivanju pravne pomoći, posebice za pripadnike manjinskih skupina, zbog složenosti postupaka i funkcioniranja lokalnih upravnih i pravosudnih tijela.

Preporuka je Odbora da država potpisnica poduzme potrebne mjere kako bi pravna pomoć pod lakšim uvjetima bila ostvariva za sve pripadnike svih manjinskih skupina, a kako bi pravda bila dostupna svima.

14. Pozdravljajući mjere koje je država potpisnica usvojila u cilju ukidanja diskriminacije romskih zajednica, kao što je Akcijski plan Desetljeća za uključivanje Roma i Nacionalni program za Rome, Odbor je i dalje zabrinut zbog diskriminacije s kojom su suočeni pripadnici romske manjine pri ostvarivanju ljudskih prava, posebice na području obrazovanja, zapošljavanja, stanovanja, državljanstva i političke aktivnosti. Odbor također primjećuje i nevoljkost pripadnika romske manjine da se izjasne kao takvi u trenutku kada se prikupljaju takvi podaci na nacionalnoj razini. (čl. 5. i 2.)

Skrećući pažnju na Opću preporuku Odbora br. 27 (2000.) o diskriminaciji Roma, Odbor još jedanput preporuča da se država potpisnica nastavi baviti problemom romske manjine te da poveća napore da se ukine njihova diskriminacija. Država potpisnica posebice bi trebala osigurati jednak pristup kvalitetnom obrazovanju romske djece, uključujući i nastavu na romskom jeziku, spriječiti *de facto* segregaciju romskih učenika te poduzeti daljnje mjere u cilju borbe protiv stereotipa. Također bi trebala osigurati učinkovitu primjenu politika čiji je cilj veća stopa zaposlenosti romskog stanovništva, odgovarajuća politička zastupljenost na svim razinama te jednak pristup u smislu stjecanja državljanstva i stanovanja. Odbor također potiče državu potpisnicu na stvaranje uvjeta za romsko stanovništvo zbog kojih bi se oni izjasnili kao pripadnici romske manjine.

15. Pozdravljajući činjenicu da će se nekolicina suđenja za ratne zločine koja su održana in absentia 'revidirati' te da se ponovno istražuju slučajevi u kojima nisu otkriveni počinitelji, Odbor uočava predanost države potpisnice da ratne zločine istražuje neovisno o etničkoj pripadnosti. Međutim, Odbor izražava zabrinutost zbog navoda o nejednakom tretmanu srpskih i hrvatskih počinitelja. (čl. 5. stavak a.)

Preporuka je Odbora da država potpisnica pojača napore kako bi osigurala da se sva suđenja za ratne zločine koja se provode na nacionalnoj razini vode pravedno i bez diskriminacije te da se svi slučajevi ratnih zločina istraže i procesuiraju efektivno, neovisno o etničkoj pripadnosti žrtava i počinitelja.

16. Odbor pozdravlja mjere koje je država potpisnica poduzela kako bi osigurala pravednu i adekvatnu zastupljenost manjina u tijelima središnje, regionalne i lokalne vlasti, policiji i pravosuđu te uočava dosad postignute rezultate, kao što je izbor pripadnika romske manjine u sabor. Usprkos svim ovim naporima, Odbor izražava zabrinutost vezano za daljnju podzastupljenost manjina u pravosudnim tijelima. (čl. 5. stavak c.)

Odbor potiče državu potpisnicu da poduzme daljnje mjere u cilju postizanja pravedne i adekvatne zastupljenosti svih manjinskih skupina u svim javnim tijelima, uključujući pravosudna tijela i županijske koordinacije za ljudska prava. Također poziva državu potpisnicu na poticanje žena pripadnica manjinskih skupina na javnu aktivnost.

17. Odbor prima na znanje podatke koje je država potpisnica iznijela vezano za državljanstvo. Međutim, ponovno izražava svoju zabrinutost zbog činjenice da se neke etničke skupine, posebice osobe romskog, srpskog ili bošnjačkog podrijetla, i dalje susreću s poteškoćama kad je riječ o pribavljanje dokumenata potrebnih za stjecanje državljanstva. (čl. 5. stavak d. točke (ii) and (iii))

U cilju osiguranja nediskriminirajućeg pristupa državljanstvu, preporuka je Odbora da država potpisnica ukloni sve administrativne i druge zapreke te da

pruži pomoć osobama kojima je pristup obveznoj dokumentaciji ograničen, kao što su osobe romskog, srpskog i bošnjačkog podrijetla.

18. Odbor sa zabrinutošću uočava da se djevojčice romskog podrijetla udaju u ranoj životnoj dobi unatoč pravnim odredbama koje zabranjuju takve brakove. (čl. 5. stavak d. točka (iv))

Preporuka je Odbora da država potpisnica osigura učinkovitu primjenu zakona vezanih za starosnu dob potrebnu za sklapanje braka u dogovoru s interesnim zajednicama te da pokrene kampanje u cilju podizanja svijesti među interesnim grupacijama vezano za nezakonitost takvih brakova. Odbor skreće pažnju države potpisnice na Opću preporuku br. 27 (2000.) o diskriminaciji romskog stanovništva te na Opću preporuku br. 25 (2000.) o spolnoj dimenziji rasne diskriminacije.

19. Odbor prima na znanje tvrdnje delegacije države potpisnice da je država predana u nastojanju da omogući preostalim ratnim izbjeglicama da se vrate u državu potpisnicu ukoliko žele, uključujući putem rješavanja njihovih stambenih problema te stvaranjem uvjeta za njihovu reintegraciju u društvo. Usprkos toj predanosti, Odbor i dalje izražava zabrinutost zbog priličnog broja neriješenih slučajeva povratnika, posebice vezano za povrat imovine i stanarska prava. (čl. 5. stavak e.)

Odbor ponavlja preporuku iz 2002. godine da država potpisnica poveća napore u cilju omogućavanja povratka i reintegracije izbjeglica, posebice izbjeglica koji su pripadnici srpske manjine, usvajanjem i primjenom pravednih i transparentnih mjera usmjerenih na stvaranje održivih uvjeta za povratak. Država potpisnica bi posebice trebala osigurati primjenu politika i zakona kako bi se riješili svi otvoreni problemi vezani za stambeno zbrinjavanje, s kojima se suočavaju vlasnici imovine i bivši nositelji stanarskog prava, do kraja 2009. godine kako je predviđeno. Država potpisnica trebala bi stvoriti uvjete prema kojima bi povratnici svih etničkih skupina mogli dobiti stalni boravak.

20. Pozdravljajući mjere koje je država potpisnica poduzela u cilju ukidanja nerazmjera između različitih regija države potpisnice kako bi se osigurali održivi uvjeti povratka izbjeglica i drugih prognanika, Odbor uočava da su područja od posebne državne skrbi i dalje zaostala u gospodarskom smislu. (čl. 5. stavak e.)

Preporuka je Odbora da država potpisnica nastavi s naporima u cilju stvaranja uvjeta za održiv razvoj područja od posebne državne skrbi u kojima su naseljene najbrojnije manjine, uključujući srpsku i romsku manjinu, putem ukidanja gospodarskih i socijalnih razlika između regija. Država potpisnica bi posebice trebala osigurati učinkovitu primjenu Zakona o područjima posebne državne skrbi te nastaviti s donošenjem Strategije i Zakona o regionalnom razvoju.

21. Pozdravljajući mjere poduzete u cilju jačanja razumijevanja između etničkih skupina u državi potpisnici te promicanja ozračja u kojem vlada tolerancija, uključujući izobrazbu državnih službenika na svim razinama, Odbor izražava zabrinutost zbog navoda o društvenim predrasudama kojima su izložene određene manjinske skupine, kao što su romska i srpska manjina. Također izražava zabrinutost zbog navoda o sve većim etničkim tenzijama u susjednoj državi bivše Jugoslavije te uočava da su se u povijesti etničke tenzije unutar bivše Jugoslavije znale proširiti na čitavu regiju (čl. 7.)

Odbor poziva državu potpisnicu da pojača napore u cilju promicanja međuetničkog sklada i tolerancije u široj javnosti. U tom kontekstu, Odbor također preporuča da država potpisnica poduzme sve odgovarajuće korake kako bi osigurala da se etničke tenzije u susjednoj državi ne prenesu na Hrvatsku.

22. Odbor poziva državu potpisnicu da razmotri potpisivanje Međunarodne konvencije o zaštiti prava svih radnika-migranata i članova njihovih obitelji (1990.).

23. Preporuka je Odbora da država potpisnica uzme u obzir relevantne dijelove Deklaracije iz Durbanu i Akcijskog programa, koje je u rujnu 2001. godine usvojila Svjetska konferencija protiv rasizma, rasne diskriminacije, ksenofobije i ostalih oblika nesnošljivosti (A/CONF.189/12, I. poglavlje) pri inkorporiranju Konvencije u domaći pravni poredak, posebice u odnosu na članke 2. do 7. Konvencije. Odbor također poziva državu potpisnicu da u svoje sljedeće periodično izvješće uvrsti i posebne podatke o akcijskim planovima i mjerama u cilju primjene Deklaracije iz Durbanu i Akcijskog programa na nacionalnoj razini. Odbor također poziva državu potpisnicu da nastavi aktivan angažman u Pripremnom odboru za konferenciju «Durban II» te na konferenciji «Durban II» 2009. godine.

24. Odbor poziva državu potpisnicu da nastavi s pripremom neobvezne deklaracije koju predviđa članak 14. Konvencije.

25. Preporuka je Odbora da država potpisnica ratificira izmjene i dopune članka 8, stavka 6. Konvencije, usvojene 15. siječnja 1992. godine na četrnaestoj sjednici država potpisnica Konvencije i prihvaćene od strane Opće skupštine Rezolucijom 47/111 od 16. prosinca 1992. godine. S tim u vezi, Odbor citira Opću skupštinu 63/243 od 22. siječnja 2009. godine na kojoj su države potpisnice pozvane da ubrzaju nacionalni postupak ratifikacije u odnosu na izmjene i dopune te da bez odgode obavijeste glavnog tajnika o prihvaćanju istih u pisanom obliku.

26. Preporuka je Odbora da izvješća države potpisnice budu dostupna javnosti u trenutku predaje te da se primjedbe Odbora u odnosu na izvješća na sličan način objave na službenim i nacionalnim jezicima.

27. Odbor poziva državu potpisnicu da ažurira svoje inicijalno izvješće u skladu s usklađenim smjernicama o izvještavanju prema međunarodnim ugovorima na području zaštite ljudskih prava, posebice onima koje se odnose na inicijalno izvješće, kako je usvojeno

na petoj sjednici Odbora tijela osnovanih na temelju UN-ovih konvencija o ljudskim pravima održanoj u lipnju 2006. godine. (HRI/GEN/2/Rev.4).

28. U skladu s člankom 9. stavkom 1. Konvencije te pravilom 65. izmijenjenog i dopunjenog poslovnika, Odbor zahtijeva od države potpisnice da iznese podatke o aktivnostima koje su uslijedile nakon preporuka sadržanih u 12., 19. i 20. poglavlju u roku od godine dana po usvajanju ovih zaključaka.

29. Preporuka je Odbora da država potpisnica podnese deveto i deseto periodično izvješće u jednom dokumentu **12. listopada 2011. godine**, uzimajući u obzir smjernice koje se odnose na izvješća o primjeni Konvencije, a koje je usvojio Odbor na sedamdeset prvoj sjednici (CERD/C/2007/1), te da se u Izvješću obrade sva pitanja sadržana u ovom zaključnom razmatranju.
